

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRAAD

UDGIVET AF

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

AUSCHWITZ

✧

BERGEN BELSEN

✧

BUCHENWALD

✧

DACHAU

✧

HUSUM

✧

NEUENGAMME

✧

PORTA

✧

RAVENSBRÜCK

✧

SACHSENHAUSEN

✧

STUTTHOF

✧

FRØSLEV

✧

HORSERØD

✧

SHELLHUSET

✧

VESTRE FÆNGSEL

Forsiden :

Norske og danske modstandsfolk ved mindesmærket over de jøder, der blev dræbt i Warszawas Ghetto

Inde i bladet: Til internationalt stævne i Auschwitz ★ FN-noter ★ Tilbagekaldt visum til Canada 10 dage før afrejsen ★ Neuengammefanges tragedie ★ Fører søges ★ Landsstævne i maj ★ Politisk flygtning om Polen i dag.

Baagø og Ribber

Etbl. 1744

Svendborg

Fa.

Brødrene Dahl $\frac{A}{S}$

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: Ordrup Jagtvej 175 (kontortid 9—12,30).
Telf. Ordrup 5075 — Postkonto 780.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til ud- deling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af del- tagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lig- nende øjemed.

KJØBENHAVNS HANDELSBANK

Mogensen & Dessaus Væverier
Aktieselskab

Odense

Mammen's Æskefabrik
AKTIESELSKAB

Art. for Iscreamfabriker - Bogtrykkeri
TRØJBORG - AARHUS

Den internationale sammenkomst i Polen
i Januar 1952 til højtideligholdelse af

7 årsdagen for Auschwitzfangernes befrielse

Formanden for Kammeraternes Hjælpefond, konsul Kaj V. Dahl, Horsens, har efter indbydelse deltaget i en uges internationalt stævne i Polen i anledning af 7-års-dagen for Auschwitz-lejrens befrielse. Han beretter her om stævnet og om indtryk fra Polen i dag.

22. januar 1952:

Præcis afgang kl. 1,45 fra Kastrup lufthavn med en af de polske luftfartsmaskiner, ankomst til Warszawa lufthavn præcis 3 timer senere, en flyvetur, der ikke adskiller sig synderligt fra andre flyvture, højt, klart vej, på lange strækninger følgende Weichselfloden.

Modtagelse af vicepræsidenten for den polske modstandsorganisation og hilste ved samme lejlighed på vor gamle kending fra landsmødet på Bygholm i Landsforeningen af Besættelsestidens politiske fanger Kowalski, en af sekretærene i modstandsorganisationen.

I Polen er der tillagt denne organisation store beføjelser. Den administrerer millionerstatningerne til nazismens ofre og har fået tillagt lignende beføjelser som vort nu nedlagte ministerium for særlige anliggender, særkontorerne etc. og aflaster store områder af den offentlige forsyng f. s. v. angår tidl. medlemmer af modstandsbevægelsen.

Nordmænd, danskere og hollændere fandt straks hinanden.

I maskinen fra København var vi sammen med den hollandske delegation på 10 medlemmer, den danske delegation talte 7, og under hele vort ophold i Polen sluttede vi os i særlig grad til denne delegation og den norske, og det var meget mærkbart, hvor stor en goodwill danskere har hos disse to nationer.

Samtlige deltagere i kongressen, ca.

400 fra alle lande, der under krigen ydede bidrag til koncentrationslejrens belægning, blev indkvarteret på hotel Bristol, et kæmpehotel, der bærer tydelige præg af krigstidens bombardementer, og endnu på langt nær er færdig-restaureret; herpå arbejdes stadig hver nat.

Værelserne er alle med parketgulve

og smukke tæpper, telefon, varmt og koldt vand, dejlige senge og en kolossal loftshøjde.

Ved 21 tiden et strålende måltid; smørrebrød med skinke og tyktskåret røget filet, Polen er jo landbrugsland, suppe med urter og krydderier, en krydsning mellem kapusta og gule ærter, en pikant virkning, kotelet med bagte kartofler, blomkål og rosenkål, konditor-kager og kaffe, dertil piwo (øl) og mineralvand. Et pragtfuldt orkester og et livligt restaurationsliv. I en af spisesalene hænger de større byers byvåben; Lodz, Gdansk (Danzig), Lublin (en fornøjelig springende gemse) Wrocklav (Breslau), Krakau og Pozna (Posen).

Babylonisk sprogforvirring

En babylonisk forvirring af sprog, hilste på danske bronzemænd, der forbereder opstillingen af den danske stats og Københavns kommunes gave til byen Warszawa.

På 7 årsdagen for Auschwitz-lejrens befrielse samledes tidligere fanger, pårørende til dræbte Auschwitz-fanger og modstandsfolk fra hele Europa til en mindehøjtidelighed ved lejren. Den gamle kone (med kransen), der ses til venstre på billedet, er moder til en af Auschwitz-lejrens mest berømte fanger, den franske modstandskvinde Danielle Casanova. Enhver, der har set Auschwitz-filmen, vil huske den unge kvinde, der på vejen til gaskammeret istemte Marseillaisen. Det var Danielle Casanova.

Den 23. januar startede vi med bus på en rundtur i W. sammen med hollænderne og franskmændene; sprogkyn-
dige polakker ledsagede os og fortalte
levende og interessant om ødelæggelsen
og genopbygningen efterhånden som vi
kom frem. Det var bitterlig koldt, 14
graders kulde. Vi gjorde holdt ved min-
desmærket for Ghettoens helte. 85 pct.
af W. var lagt i ruiner. Warszawas
ghetto på 300.000 blev totalt udsløjet,
enten likvideret eller deporteret, og man
havde valgt mellem at give op for
ruinerne eller lade det hele ligge; man
valgte det sidste og er i gang med uden
om dette kvarter at opføre en helt ny
bydel, en helt ny by i byen W., der i
dag tæller 700.000 indbyggere; i den
færdige del af denne by bor foreløbig
20.000 mennesker. De arbejdere, der
ved deres arbejdsindsats har gjort sig
særlig fortjent, har fortrinsret til de nye
boliger. Selv om store kvarterer og hele
gader allerede er genopført, ligesom og-
så alle broer over Weichsel, er totalind-
trykket fra køreturen, at Warszawa er
en eneste kolossal byggeplads. — Min-
desmærket for Ghettoens helte er et me-
get skønt og udtryksfuldt bronzerelief
indflettet i en stor, monumental blok,
hvis bagside er udsmykket med et fladt
relief indhugget i granitten.

Kultur minder sælges ikke

Vi gjorde holdt, hvor storbyens torv
engang havde ligget, nu omgivet af ru-
ner under restaurering. Ved bombe-
menterne var en gammel ringmur fra
det 13. århundrede, der omsluttede W.
med arkader nedenfor muren, blevet af-
dækket. Gamle folk, der var født i kvar-
teret og hele deres liv havde levet i kvar-
teret, anså det for et sagn med denne
ringmur, hvis virkelige eksistens man
aldrig havde anet. Nu bliver mure og
arkader genopført i den oprindelige
skikkelse, og det samme gælder iøvrigt
samtlige kultur minder. Kirker, der er
ødelagt, og som var opført i nygotisk
stil, genopføres i gammelgotisk stil osv.
Kl. 12 befandt vi os på byens oprinde-
lige torv, hvorfra vi hørte et signal, der
efter overleveringen skal stamme fra
middelalderen og varsle om en ny tid.
Hver dag lyder dette signal udover W.
fra højttalere, der er opstillet rundt om-
kring på pladserne. Gennem radioen ud-
sendes ligeledes musik til alle arbejds-

pladser, så jeg må formode, at Kodas
velsignelsesrige virksomhed endnu ikke
er nået til Polen.

I nærheden var en mægtig kirkebyg-
ning under genopførelse. Vi aflagde be-
søg i krypterne, der var intakte, så jule-
laden opstillet og mange billeder og
kunstværker af Warszawas afdøde bor-
gere. Midt i ruinerne en hel væg ret op
og ned, de tre andre væk, fyldt med
freskomalerier; en amerikaner fra lega-
tionen skal have budt en million dollars
for at få lov til at overføre dem til Ame-
rika, men har fået afslag. Kultur minder
sælges ikke i Polen.

Kinesisk kaffe

Vi holdt en lille siesta i en boghandel,
kombineret med en kaffe- eller thebar,
hvor man slog sig ned i behagelige træ-
flugtstole med bredt armlæn, hvorpå
glasset med the eller bakken med kaffe
blev anbragt, mokkastørrelse til 2¼
zloty, alm. kop 4½ zloty. 1 zloty = 1.75
d. kr. Fortrinlig kaffe, lidt bitter, efter
sigende kinesisk. Jeg har aldrig vidst, at
der voksede kaffe i Kina, men direkte
fra Amerika kan den ikke være kommet,
da Polen ikke handler med U. S. A.

Videre gik turen til de nyopførte be-
boelseskomplekser, der rummer 6000 ar-
bejderfamilier. Besøg i to tilfældigt
valgte lejligheder, hvor vi blev hjertelig
modtaget. Parketgulve overalt, rent og
ordentligt, ingen overdreven luksus. —
Køkkenet lidt primitivt, bag et forhæng.

Åndsarbejdere med hjemmearbejde og
meget børnerige familier kan få mere
end 3 værelser, alle lyse og venlige. Mel-
lem blokkene er der afsat rigelig plads
til legepladser og grønt område.

Den sociale forsyng er på visse områr-
der højt udviklet. Hvad der gøres for
børn og for familier med børn er ene-
stående. En arbejder får, når hun er i 7.
måned, gratis 1 komplet kurv med baby-
udstyr. Hun får 3 mdr.s frihed med fuld
løn, fri læge, hospital og transport til og
fra hospitalet. Manden får, når barnet
er født, 1000 zloty ekstra til barneseng
og andre ekstra udgifter som følge af
familieforøgelsen.

Vi aflagde besøg i en enestående smuk
børnehave udelukkende for de omlig-
gende karréers børn. Der var ca. 70—80
børn, alle smukt og pynteligt klædt. I
flere af lokalerne lå børnene og hvilede,
i andre sydede og legede de. Under deres

ophold i børnehaven får de beskæftigelse
og forplejning ganske gratis.

Efter middag var vi til genopbyg-
ningsfilmen med en allround-gennem-
gang af samtlige afsluttede og igang-
værende større byggeforetagender i byen
Warszawa.

Den 24. januar morgenbesøg i en ka-
tolsk kirke, rigt udsmykket med malerier
og billedskærerarbejder.

Derefter marcherede samtlige nation-
er med flag til den ukendte soldats
grav, hvor der blev nedlagt en kæmpe-
krans fra kongressens deltagere; et mili-
tær orkester spillede den polske national-
sang og Internationale. Orkestrene spil-
ler kun polsk musik, og det er bemær-
kelsesværdigt, så blidt og følt militær-
orkestrene spiller; var der ikke akkom-
pagnement af bækken og trommehvirv-
ler, ville man falde hen og tænke på or-
kestermusikken i de danske købstæders
parker og anlæg for 35 år siden.

Derefter fulgte maleriudstilling på
kunstmuseet, udelukkende de seneste års
malere, bl. a. et pragtfuldt billede af
marskal Konstantin Kokosowski ride
skoleridt, et meget skønt og originalt
maleri: Markarbejde af Henrik Osta-
chiewitzch og et billede af noget ældre
dato: Chopin spiller i en oplyst festsal
for et festklædt publikum, skønne og
diskrete farver.

Derfra til Nationalmuseet, hvor vi så
gamle glas og fajancer fra alverdens
lande og dernæst værker af de gamle
polke malere. Vi blev alle forsynet med
filtunderlag. Om det var for at skåne
parketgulvene eller for at lette rengø-
ringen, ved jeg ikke, men man bevægede
sig lydløst og forstyrrede ikke hinandens
kunstneriske meditationer.

Land og Folk 4 dage om at nå frem

Inden middag et hastigt besøg i den
internationale boghandel, hvor de uden-
landske aviser forhandles. Den nyeste
danske var Land og Folk for den 20.,
ellers kun blade fra den 19., 18. og 17.
fra de forskellige lande.

Og umiddelbart derefter til 2 timers
pressekonference under ledelse af Ko-
walski.

Ingen steder, hverken i biografer, på
restaurationer, museer og andre offent-
lige lokaler blev vi afkrævet drikke-
penge, og heller ikke betjeningen på ho-
tellet ønskede at modtage sådanne.

Om aftenen reception på rådhuset. Efter en længere velkomsttale på polsk, oversat til tysk og fransk, samledes man stående om borde, dækket i 2 store sale med fyrstelig opdækning. Alverdens herligheder, dertil vodka, vermouth og vin, Polske cigaretter og russiske bostanjoklo-do., kaffe hvorsomhelst, bl. a. i en pragtfuld hall med bekvemme stole og borde. Overborgmester Sørensen vil nok gøre store øjne, når han i næste måned gæster Warszawa.

Om aftenen med sovevogn til Auschwitz. 4 mand i hver kupé.

Den 25. januar. Oppe kl. 6. Morgenanretning i toget; ingen vand, men vi vaskede os i sneen udenfor. Dagens første besøg gjaldt det til Auschwitzlejren hørende krematorium 1 og derefter kransenedlægning ved mindesmærket for den røde armé.

Landevej af blod og knogler

Derefter til kvindelejren Birkenau. Allerede de foregående dage havde vi bemærket, at alle kvinder fra Birkenau stadig har deres fangenummer indtato- veret på venstre arm over håndledet. I Birkenau-lejren kransenedlægning ved mindesten for gaskamrenes 4 millioner. Endnu ser man overalt dynger af aske. Nedslagtningen var foregået så stærkt, at de 4 krematorier ikke kunne følge med, hvorfor ligene i lange dynger med træ imellem blev overhældt med benzin, hvorefter der blev stukket ild på. Derefter til den store lejr ad en vej, der er lavet af blod og knogler. På hver side en endeløs række af lystandere. Denne by af barakker ligger nu øde og forladt, men det hele er stadig omgivet af pig-tråd. Besøg i gaskamrene og i blokkene, hvor 3×12 hæftlinge i etagesenge havde forsøgt at hvile i senge, ikke stort bredere end en dansk dobbeltseng.

Til sidst Auschwitz-museet, mere end makabert, men intet nyt, nikkede genkendende til de fleste rædsler.

Efter et måltid i togets spisevogne fordeltes delegaterne til forskellige opgaver. Jeg valgte en sammenkomst med polske grubearbejdere, flere fransktalende, alle i uniform. Under håndklap blev de delegerede kaldt op på en flag-smykket tribune med front mod en fyldt sal. Atter den polske nationalsang og Internationale. Delegationer af børn, der hilste de delegerede med fredsduer og blomster.

Lang velkomsttale af en polsk kulminearbejder, hvorefter en tidl. polsk hæftling fra Auschwitz talte mod den vesttyske genoprustning. De fleste delegerede talte hver især kort eller længe. Jeg fandt anledning til at bemærke, at Norge og Danmark ligesom alle andre lande arbejder for freden, men at vi slås, hvis der øves aggression overfor os.

Aldrig mere Auschwitz

Den polske forfatterinde Seweryna Szmaglewska læste et afsnit af sin bog »Røgen fra Auschwitz«, der nu foreligger oversat til engelsk. Polske melodier for hornorkester, afsyngelse af Marseillaisen og den polske nationalsang.

Salen var overalt, såvel ude som inde, udsmykket med kæmpeopslag »Aldrig mere Auschwitz« og »Remilitarisering af Vesttyskland er en forbrydelse mod freden og menneskerettighederne«.

Derefter til Bergenbelsen-filmen, hvor man kunne føle sig hensat til Dantes helvede.

Ud på aftenen med sovevogn tilbage til Warszawa, hvor alle delegater fik overrakt de polske partisaners smukke emblem.

Den 26. januar. Lørdag var helt ledigt kongressen lige til kl. 18. Ledelse af den franske oberst Manhése. Om formiddagen taler af 10 delegerede, hvoriblandt vor egen Helge Larsen, der kla-

rede sig udmærket, selvom han måtte udtrykke sig på et uvant sprog.

Det oplystes bl. a., at Norge har ført krigsinvaliderne ind i samfundslivet, så at de føler sig som nyttige samfundsborgere. Krigsskaderne i Norge er enorme, krigsenker og invaliders fremtid sikres. Retsopgøret udartet til komedie, ganske som herhjemme, med lemfældige domme og hurtige benådninger. Om eftermiddagen 11 talere og endelig vedtagelse af en appel.

Warszawa havde ikke haft sne i år, medens der i Auschwitz i Sydpolen lå nogle tomme sne. Da vi forlod kongressen, sneede det imidlertid stærkt, og i løbet af de næste 2 dage var Warszawa begravet i sne.

Kl. 19 var kongressen inviteret til reception hos premierministeren Josef Cyrankiewicz. Et palæ som Amalienborg med masser af store sale. Premierministeren hilste på hver enkelt af os og tog også ved 12-tiden afsked med hver enkelt. Vi havde lejlighed til at hilse på adskillige af de interessante personligheder fra besættelsestiden, bl. a. en kvindelig oberst, der regnedes blandt Warszawas største partisaner, og flere højtstående polske officerer.

Sang Marseillaisen på vej til gaskammeret

Den 27. januar. Kæmpemøde med den polske befolkning i bygningen for

De delegerede deltog i en kransenedlægning ved den ukendte soldats grav i Warszawa. Blandt fanebærerne ses konsul Kaj V. Dahl med Danebrog.

polyteknik, et lokale på størrelse med det kgl. teaters tilskuerplads og med 3 gallerier. Stuvende fyldt overalt, stort orkester. Blandt talerne var »La Maman de la Casanova Danielle«, der sammen med oberst Manhése var kongressens mest prominente deltager. Danielle Casanova var en ung fransk kvinde, der af alle lidelsesfæller i lejren blev beundret og elsket for det mod, hun lagde for dagen, og den opofrelse, hun udviste overfor sine kammerater. Da hun blev ført til gaskamret, sang hun Marseillaisen, og overalt, hvor hendes mor nu viste sig, bøjede polakkerne sig for hende og kyssede hendes hånd.

Også her kom deputationer af polsk ungdom, efterkommere af nazismens ofre, med faner og blomster. Man sluttede af med sangen for verdensungdommen. Om aftenen til filmen om Auschwitz og filmen »Der unsiegbare Stadt«, meget realistisk.

Den 28. januar. Besøg på Østeuropas største automobilfabrik, større end Gorkiværkerne ved Moskva. Bevæbnede vagter til afværgelse af sabotage, der ikke er ukendt fra deres side, der er imod det nuværende regime. Pigtråd beskyttede adskillige fabriker og pladser. Besøget var en kolossal oplevelse. Fabrikken dækker et areal på 200 hektar med mægtige haller, hvor motoriserede kraner arbejdede dag og nat, overalt rullende gulve. Reserve dele kommer i stort tal fra Rusland og samles her. Var inde i en bil, der i nogle minutter gjorde holdt under et skybrudlignende vandfald, og kom tørskindet ud.

Efter en længere italiensk hyldesttale indskrev de delegerede deres navne i en kæmpegæstebog.

De klarer sig med heste

Jeg så ingen cykler i Polen, ingen hunde, ikke særlig mange lastbiler, det er mest hestekøretøjer, arbejdsvogn med enspænder. Polakkerne er usandsynlig gode og omsorgsfulde overfor deres heste, taler til dem, kæler for dem, ganske som overfor børnene. Der er rigeligt med sporvogne og trolleyvogne, men gennemgående er bilparken ligesom den danske utilfredsstillende. Overalt blev vi befordret i store busser.

Jeg så ikke en eneste bunker, og hvis nogen vil indvende, at det naturligtvis må skyldes mangel på boliger, og at bun-

kers må komme i 2. række, så længe det uhyre genopbygningsarbejde tager kapital og menneskekræfter i brug, kan dette kun blive et postulat. Man skylder bevis for, at undladelsen af opførelsen af bunkers ikke skyldes ideelle grunde. Et 8-dages ophold i Polen giver et stærkt indtryk af befolkningens oprigtige ønske om fred for krig og fred til arbejde.

Rationering af kød, smør, margarine, fedt og olie blev indført 1. september f. å. Befolkningen er inddelt i 6 klasser:

Kl. 1, arbejdere og statsfunktionærer, erholder mdl. 2 kg kød, 0,25 kg fedt, 0,25 kg margarine og 0,50 kg smør.

Kl. 2, privatfunktionærer, småhandlende og håndværkere, 1,50 kg kød, 0,45 kg fedt.

Kl. 3, pensionister, ½ kg kød, 0,30 kg olie.

Kl. 4, ikke-arbejdende familiemedlemmer, 0,50—0,75 kg kød, 0,25—0,30 kg olie.

Kl. 5, børn under 3 år, 0,30 kg smør.

Kl. 6, børn fra 3—14 år + studenter til 24 år, 0,25 kg smør.

4 æg om måneden til kl. 1, de andre mindre.

I det frie marked koster æg 2½ zloty stk.

Landbruget kollektiviseret med 15 pct.

Landbruget er endnu kun kollektiviseret for 15 %'s vedkommende. Bønderne har afleveringspligt for en vis del af produktionen. Resten frit salg. Varene kommer dårligt frem, hvorfor en bonde for 1 kg flæsk erhoder 5—7 zloty pr. kg levende vægt og desuden en præmie på 1.20 zloty lev. vægt. For hvert svin, der afleveres, erhoder bonden indkøbstilladelse til 300 kg kul og 100 kg foderkorn.

Bønderne gør vrøvl over industripriserne, som de finder for høje sammenlignet med de priser, de selv kan opnå.

En gulvspand f. eks. koster 11 zloty.

En enkelt tulipan koster 23 zloty, en alpeviol mere end 200 zloty, en skopudsning 3 zl. (1 zloty stadig = 1,75 d. kr.).

Den 29. januar. Afgang. 5 af den danske delegation skulle kl. 9 returnere sammen med de 6 norske og 5 eller halvdelen af den hollandske delegation. Snefaldet gjorde adgangen til lufthavnen vanskelig, og vi startede med en halvtimes forsinkelse, men gennemførte — uanset en forrygende snestorm over Østersøen — hjemturen på 3 timer.

Alt i alt en uforglemmelig oplevelse og et samvær, præget af godt kammeratskab, uanset partifarve.

Tyskland vinder frem som maskinproducent

Samtidig med stålrapporten, der giver de vigtigste tal til forståelse af den industrielle situation i Europa, foreligger der en rapport fra F. N.s statistiske kontor over landenes andel i eksporten af værktøjsmaskiner. Denne rapport viser overraskende, at Vesttyskland allerede

har erobret andenpladsen som eksportør af værktøjsmaskiner, England er blevet slået med et par millioner dollars. Listen over de førende eksportører af værktøjsmaskiner — grundlaget for enhver industrialisering — viser U. S. A. som nr. 1 med en eksport på 96 mill. dollars i første halvdel af 1951. Tyskland er nr. 2 med 33 mill. dollars, England nr. 3 med 31 mill. dollars. Fordelingen af den tyske eksport er interessant. Største aftager var Sverige med 4,4 mill. dollars, derefter kommer i rækkefølge England med 2,9 mill. dollars, Holland med 2,9 mill., Schweiz med 2,5 mill., Frankrig med 2,3 mill. og Brasilien med 2,2 mill. dollars. Den amerikanske eksport gik til Canada med 19 mill. dollars, til Frankrig med 18 mill. dollars, til Italien med 17 mill. og til England med 10 mill. dollars.

»Tror du på FN?«

Ny svensk pjecce

»Tror du på F. N.?« — spørgsmålet stilles af det svenske tidsskrift »Världshorisont«s chefredaktør, Gunnar Fagrell, som har brugt vendingen som titel på

en pjece om verdensorganisationen, netop udsendt i Göteborg af Västsvenska FN-Föreningen. (Pris 75 sv. øre).

Fagrell har ret til at spørge, som han gør. F. N.s fremtidige eksistens er — siger han — afhængig af den enkelte. F. N. er et instrument, som mennesker selv har skabt, og som de kan spille på. Dersom de spiller falsk eller måske slet ikke spiller, men lader instrumentet ruste, kan de kun bebrejde sig selv, hvad der er sket.

Forfatteren tror ikke, at menneskeheden vil lade F. N. ødelægges. Verdensudviklingen har tværtimod gjort F. N. mere og mere nødvendigt. Når det er sådan, at en krig på den anden side af jordkloden — f. eks. i Korea — får priserne til at stige, så det, man købte i delikatessehandelen for 1 krone, nu pludselig koster kr. 1,30 eller kr. 1,40, så mærker man personlig krigens virkninger og giver sig til at overveje, hvordan det hænger sammen. Og da erkender

Grønholt
Kontant Manufakturforretning
SLAGELSE

Varehus Wilde

NYBORG

man også, at man ikke kan vende tilbage til sådanne tilstande som dem, der herskede, da den kinesiske delegerede i Folkeforbundet for blot et par årtier siden appellerede ganske forgæves om hjælp mod japansk invasion. Ingen forstod dengang, at denne invasion kunne blive forspillet til en verdenskrig.

Fagrells pjece omtaler kort og klart F. N.s mange funktioner, særorganisationernes virke, de hovedsagelige resultater, der er opnået. Pjecen er overordentlig velegnet til studiekredsgrundbog — for resten også i andre nordiske lande.

To nye kommissioner

Generalforsamlingen i F. N. har nedsat to nye kommissioner:

Nedrustningskommissionen, der træder i stedet for atomenergikommissionen og kommissionen for rustningsbegrænsning (Commission for Conventional Armaments). Medlemmer bliver Sikkerhedsrådets medlemmer plus Canada, når dette ikke er medlem af Sikkerhedsrådet. Dens opgave er at udarbejde planer til begrænsning af rustningerne og til kontrol med atomenergien på internationalt grundlag.

Endvidere nedsattes en *femmagiskommission*, der skal undersøge, om der findes betingelser for frie valg i Tyskland. Dens medlemmer er: Brasilien, Holland, Island, Pakistan og Polen.

VERDEN'S BEFOLKNING var midt i år 1950 omkring 2.400.000.000, oplyses det fra F. N.s statistiske kontor. Sammen med en mængde interessante detailstatistikker offentliggøres tallet i den nye udgave af »Population and Vital Statistics Report«, der bl. a. oplyser, at der i Europa (bortset fra Sovjet) bor 396 mill. mennesker.

Vi bringer her nogle tal fra den første skilsmissestatistik for hele verden, sammenholdt med statistiken over indgåede ægteskaber. Så kan enhver selv regne ud, hvor længe gennemsnitsægteskabet holder i de pågældende lande.

I 1950 viedes i U. S. A. 1.669.934 par, mens der var 385.000 skilsmisser.

I Frankrig viedes 329.917 par, mens der var 35.000 skilsmisser.

I Danmark viedes 38.838 par, mens der var 6.868 skilsmisser.

I Sverige viedes 54.185 par, mens der var 7.991 skilsmisser.

I Norge viedes 27.090 par, mens der var 2.324 skilsmisser.

I Finland viedes 34.200 par, mens der var 3.624 skilsmisser.

Giftmålspromillen (antallet af ægteskaber pr. 1000 indbyggere) var i Dan-

mark den største i Norden, nemlig 9,1. I Finland var den 8,4, i Norge 8,3 og i Sverige var den kun 7,7.
20.000 HUSE er for tiden under byg-

ning i Korea som første led i en genopbygningsplan, under hvilken F. N. vil bidrage til genrejsning af 400.000 ødelagte huse i landet.

JYDSK ILT- & ACETYLENGASFABRIK $\frac{1}{2}$

HORSENS

$\frac{1}{2}$ Aag. Christgau

Odense Kaffe-Risteri og The-Import

Marie Christensen

*Hjemmebageri og conditori med thesalon
frokostretter
og lækkert smørrebrød*

Ved Bispetorvet — Aarhus

Telefoner: butiken 1939 — thesalon 1. sal 3222

Drevsen og Nellemann

Isenkram . Glas . Porcelæn

Tlf. 25

Nyborg

»Køb

danske

Textilvarer«

Aktieselskabet

Svendborg Skibsværft

Svendborg Bank

Aktieselskab

Visum tilbagekaldt 10 dage før afrejse til Canada

Vi har modtaget:

At vi skulle få roser, fordi vi gik ind i frihedskampen, havde vel ingen af os drømt om, men at det ligefrem skulle skade, havde vi vel heller ikke tænkt.

Nu skal I høre et eventyr: Der var engang en, der gerne ville væk fra sit land, skuffet over udviklingen, som den er gået efter 1945. Lokket af skønne brochurer fra Canada mente han, at det var landet, hvor han sammen med sin familie kunne opbygge en ny og bedre fremtid.

Han blev nu sammen med sin familie lægeundersøgt, og efter at han havde været til en slags forhør og ordning af en række formaliteter, fik han sit visum efter en ventetid på 7 timer.

Forretningen blev nu solgt og billetten købt. Han tog en lille smut til sin familie i Jylland for at sige farvel, og Ryvangen glemte han naturligvis heller ikke.

— Men 10 dage før afrejsen skulle finde sted, blev han indkaldt til konsulatet. Der var sket en mindre ekspeditionsfejl. Han styrtede derhen, og lige så snart man her fik passet, blev det annulleret. Han kom derefter ind til en overordentlig fin herre, der var grædefærdig, da han fortalte, at eventyreren var uønsket i Canada ifølge en besked fra Ottawa. Han spurgte og spurgte, men der var kun et skuldertræk til svar.

Gennem sin sagfører spurgte den rejselystne nu i Ottawa, men svaret gik kun ud på, at man beklagede at have voldt ansøgeren så stort besvær — men han kunne altså ikke modtages, og han kunne heller ikke senere regne med at få indrejsetilladelse.

Lad dette være jer en advarsel. Selv har jeg sagsøgt Canada om erstatning, men der er ikke kommet så meget som et svar.

Findes der ikke en fangekammerat, der kender en sagfører i Canada, som tør anlægge erstatningssag overfor regeringen derovre, så der kunne skaffes en anstændig udgang af denne sag.

Flemming Bagger, København
(tidl. næstkomm. i 5. komp.)

8 års arbejde på en forholdsordre

I en nytårsartikel kommer Politibladet ind på en omtale af kravet om en forholdsordre til politiet i tilfælde af en ny besættelse. Bladet skriver:

Trods endeløse diskussioner, forhandlinger og udveksling af skrivelser er problemet om en forholdsordre til politiet stadig uløst, således at det danske politi nu snart 8 år efter de smertelige erfaringer, vi indhøstede i 1944, ikke er væsentlig klogere med hensyn til pligter og ansvar i et eventuelt katastrofeøjeblik.

Det er letforståeligt, at politistanden ønsker klare regler, der er fastsat i fredstid på grundlag af erfaringerne fra den tidligere besættelse.

Det er lige så forståeligt, at myndighederne har vanskeligheder ved at udfærdige sådanne forholdsordrer.

Vi er jo trods alt et lille smilende land, der lever i håbet om fred og gerne vil indrette vor hverdag derefter. Spørgsmålet er så blot, om det ikke er en farlig måde at leve livet på.

Neuengamme-fanges tragedie

Da jeg kom hjem fra koncentrationslejren i Neuengamme efter krigens slutning, blev jeg opfordret til at lade mig tb-undersøge, hvad jeg er blevet hvert år siden, uden at man har konstateret nogen sygdom, fortæller fodermester Verner Rasmussen, Herredskirke-Løjtofte til »Ny Dag«.

I marts måned i fjor fik jeg mit livs største chok, idet det viste sig, at jeg havde fået tuberkulose. En ulykke kommer imidlertid sjældent alene. Da familien blev undersøgt, viste det sig, at vor lille dreng, der den gang var 9 måneder gammel, var blevet smittet af sygdommen. Jeg måtte lade mig indlægge på sanatoriet i Stubbekøbing, og drengen blev sendt til Vordingborg sanatorium.

Medens jeg lå syg, lugede min kone 5 tdr. land roer og malkede køerne på gården, til de blev solgt. Da hun var færdig med at luge roerne anden gang, fik jeg tilsendt en opsigelse med anmodning om at fraflytte huset — der hører til gården — fra 1. november i fjor.

*

Rasmussens familie blev nu på trods af sygdommen smidt ud af fodermesterboligen og henvist til kommunehuset.

De måtte anbringe en del møbler hos venner og bekendte.

Videre siger Rasmussen: — Så sad min kone da der i et hus uden lys med to børn og i forfærdelige omgivelser. Jeg afbrød mit sanatorieophold den 17. november, da det gik mig på nerverne at tænke på den tilstand, min kone og børn var i. Sovekammeret er så lille, at min kone må stå i sengene for at rede dem. Den store pige må også ligge hos sin mor, for der er ikke plads til nogen seng til hende.

Om den nye lejlighed siger Rasmussen: — Der er også koldt og fugtigt. Dynerne må vi tørre om dagen ved kakkelovnen, og madrasserne er snart ødelagt af fugtighed, og med møblementet iøvrigt vil det gå på samme måde. Lejligheden er forøvrigt kasseret af læge Knud Nielsen, Nakskov, for halvandet år siden, men sognerådet har ment den god nok til en familie med to syge medlemmer.

I tb-loven står der endda, at der skal anvises sunde boliger til dem, der er ramt af tb, og ligeledes at levestofet ikke må forringes. Det er den blevet i højeste grad. Jeg har fået anvisning på ekstraforplejning af lægen til min søn og mig, men kommunen har kun kunnet bevilge det kolossale beløb af 50 øre om dagen. Det får man ikke megen ekstraforplejning for til to.

Fører søges

Just på 19-årsdagen for Hitlers »magtovertagelse« (den 31. januar) samledes et halvt hundrede damer og herrer i Frederiksberg Selskabslokaler i Allégade med det formål at genoplive det danske naziparti, Fritz Clausens DNSAP, og endskønt man endnu ikke havde nogen fører, enedes man dog om at gå på med frisk mod og oprakte højrearme.

Ved mødet udfoldedes efter forlydende hele det klassiske naziceremoniel med indførelse af hagekorsfane o. s. v., og flere af de tilstedeværende var iført SA-uniformer. Man besluttede at samarbejde med de nazistiske partier i Sverige og Norge og iøvrigt arbejde henimod overtagelsen af magten her i landet. Der blev dog ikke fastsat nogen bestemt termin for denne »magtovertagelse«. Foreløbig er man ude med lygten efter en fører.

Bernadotte

Ved en højtidelighed den 29. januar blev der vest for Jerusalem plantet et træ som begyndelsen til en mindelund til ære for grev Folke Bernadotte. Ved højtideligheden talte den israelske udenrigsminister Moshe Sharett og F. N.s stabschef for Palæstina, generalløjtnant William Riley.

Hymnen til Ryvangen

I anledning af vor omtale i sidste nummer af digterpræsten Svend Rehling's digt: Skriftemål i mindelunden har vi modtaget flere udtalelser, både hyldest til digtet og afstandtagen fra det. Vi bringer i almindelighed gerne udtalelser fra læserne, men da det er vor opfattelse, at digtet og dets emne ikke egner sig for diskussion, gør vi denne gang en undtagelse fra reglen.

Landsstævne i maj

Gestapofangernes årlige landsstævne holdes denne gang i Fredericia i dagene 17.—18. maj. Det er lørdag-søndag, så det skulle være gunstige dage for tilrejsende.

Betalingen bliver 35—40 kr. Dertil kommer naturligvis rejseudgifter til og fra Fredericia. Man anbefaler at træffe en ordning med den stedlige forening om en a-conto indbetaling snarest.

Nyborg Forenede Trælastforretninger

P. Schmidt & Co. A/S

Lauritz Nielsen A/S Nyborg

Haandværker- Sparekassen

Assens

Banken for Slagelse og Omegn

Slagelse

A/S Assens Elektricitetsværk

Assens og Omegns Spare- og Laanekasse

Aktieselskabet Assens Bank

Odense Klædefabriksudsalg A/S

★ FANGEFØRENINGERNE ★

Troede, at de kom til fødselsdag, men det var befrielsesdagen.

Ved Gestapofangernes velbesøgte klub-aften den 4. februar talte ingeniør Sjalowski om Polens frihedskamp.

Sjalowski er politisk flygtning fra Polen og behersker udmærket det danske sprog. Han gav en levende skildring af kampen, der var og er hård. Daglig foretages der henrettelser, og daglig sker der deportationer til Sibirien.

Der er således siden 1945 deporteret 200.000 polske modstandsfolk. Kun få er vendt tilbage — og som menneskevrag.

Efter kampenes ophør i 1939 havde nazisterne indført et sandt rædselsherredømme. Overalt i skolerne var de polske lærere erstattet med tyske, og rundt omkring prangede skiltene: Hunde, jøder og polakker er uønskede.

I 1942—43 sammensluttedes alle mod-

standsgrupper til Nationalarmeen. Opstanden i Warszawa var storslået, men tragisk. 300.000 polakker mistede livet i kampene.

Sjalowski skildrede sin arrestation i 1944 og indespærringen i Stutthof-lejren samt flugten fra lejren i en elendig tram.

Da man omsider landede ved Klintholm på Møen den 5. maj, så man en mængde flag vaje fra husene. En særlig sagkyndig oplyste, at det betød, at en af øboerne havde fødselsdag, for så plejede man i Danmark at flage — men hurtigt blev man klar over, at man var kommet til Danmark på befrielsesdagen.

Det var talerens håb, at den dag snart måtte oprinde, da han og hans 100.000 kammerater udenfor Polen atter kunne vende hjem til et befriet land.

Foredraget efterfulgtes af en interessant samtale.

sen, ligesom fanen havde været der.

Kassereren Agner Wennike aflagde det reviderede regnskab, der udviste en formuefremgang på 69,00 kr. Regnskabet godkendtes.

Efter forslag vedtog man at inddеле byen i distrikter, så de forskellige distriktsledere derved fik større mulighed for at kontakte medlemmerne. Ordningen træder straks i kraft. Man tog med tak imod et tilbud fra den tidligere sekretær, Evald Petersen, om at holde sommerudflugt til dennes strandgrund og sommerhus. Der vil også blive lejlighed for damerne til at deltage.

Til bestyrelsen genvalgtes Alfred Lind, Agner Wennike samt Henry Poulsen. I stedet for Aage Eifer, der ønskede at træde tilbage på grund af manglende tid, valgtes Evald Petersen.

Videre drøftede man festen den 23. februar.

PIGTRÅD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpesfond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 12 kr. pr år. (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement).

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, Ordrup Jagtvej 175, Charlottenlund (kontortid 9—12,30). Telefon: Ordrup 5075.

Annoncer, der ønskes indrykket i bladet, må være kontoret i hænde senest den 20. i foregående måned.

REDAKTION

Ansvarshav. redaktør: Kommunalærer Johs. Fosmark, Slagelsegade 9, 2., København Ø. Telefon: Øbro 8537 (træffes bedst 17—18).

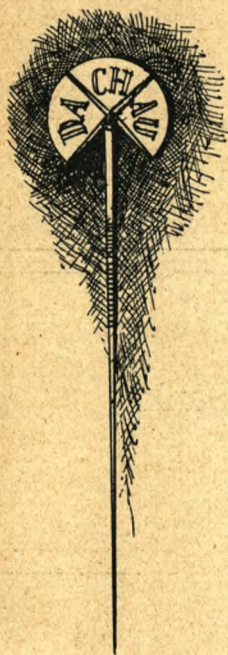
Indlæg, artikler, meddelelser, breve fra læserne m. v., der ønskes optaget i bladet, må være redaktionen i hænde senest den 25. i foregående måned.

Redaktionsudvalg: Seminarieførstander Paul Holt, kaptajn Aage Eifer, pastor Poul Riis.

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

MEDELM AF
FØRENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

5 års stiftelsesfest

Lørdag den 23. februar 1952 kl. 19.30

i Cirkelordenens selskabslokaler,
Falkonerallé 96.

Festen foregår i begge sale med forskellig underholdning og slutter med dans.

Bestyrelsen forventer stor tilslutning, så vi beder kammeraterne møde talrigt op og tage familie og venner med til en morsom og hyggelig aften.

Bestyrelsen.

Generalforsamling hos Dachau-fangerne

Der var generalforsamling i Dachauklubben onsdag den 6. februar med godt fremmøde.

Formanden, Holger Jensen, aflagde beretning om det forløbne år og udtalte mindeord om en kammerat, der døde for 2 måneder siden. Foreningen havde været repræsenteret ved begravel-